

MEMORANDUM NATUURPUNT DRUIVENSTREEK

gemeenteraadsverkiezingen 2018

Natuurpunt Druivenstreek is, met zijn meer dan 600 aangesloten gezinnen, dé natuurbeschermingsorganisatie voor de gemeenten Hoeilaart, Overijse en Tervuren. Wij werken mee aan de realisatie van een robuuste natuurverbinding tussen het Zoniënwoud en het Meerdaalwoud. Het uitbouwen van een groenblauw netwerk in de valleien van de IJse, Laan en Voer, als dragers van biodiversiteit, is daarin cruciaal. Maar ook het behoud van het groene karakter van onze mooie druivengemeenten, waarin het aangenaam, veilig en gezond leven is voor mens, dier en plant, is voor ons een voortdurend punt van aandacht.

Vanuit deze visie formuleren wij hieronder onze aanbevelingen voor de komende beleidsperiode van de gemeentebesturen in de Druivenstreek.

1. Zorg voor robuuste natuurgebieden

Hoe meer oppervlak voor natuur en hoe groter de biodiversiteit, hoe meer diensten de natuur kan leveren. Denk daarbij aan de buffering van water, het verminderen van hitte-effecten en de zuivering van onze sterk vervuilde lucht. Door de klimaatverandering winnen dergelijke ecosysteemdiensten enkel maar aan belang. Ook de lokale economie en het toerisme in de gemeente heeft baat bij meer natuur. Maak daarom echt werk van robuuste natuurgebieden. Gebruik daarbij de door de hogere overheid reeds opgelegde of geïnduceerde initiatieven zoals het LIP IJsevallei, Belini e.d.m. niet als een doekje voor het bloeden maar durf verder te gaan dan deze overheidsinitiatieven die slechts basisstreefdoelen vooropstellen.

A. Creëer als gemeente de randvoorwaarden om tot robuuste natuurgebieden te komen.

a. Werk een kwaliteitsvol ruimtelijk structuurplan uit en stel gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen op in functie van het vrijwaren van waardevolle landschappen en natuur. Zorg hierbij voor een maximale vrijwaring van de natuurgebieden en de nog resterende open ruimte in de Druivenstreek.

b. Neem daarbij de ambities van een Vlaamse betonstop onverminderd over in het lokale bestuursakkoord en scherp ze aan in de tijd (bijvoorbeeld betonstop tegen 2025 en halvering van de dagelijkse inname van het ruimtebeslag tegen 2020).

c. Tracht door gerichte ingrepen in de ruimtelijke planning en ruimtelijke ordening, er voor te zorgen dat er meer open ruimte kan gecreëerd worden en dat de bestaande groene structuren terug met elkaar verbonden kunnen worden. Bijvoorbeeld door stedenbouwkundige lasten te verbinden aan planningsinitiatieven en door mogelijkheden te onderzoeken om niet-vergunde zonevreemde bebouwing in natuur- en landbouwgebied te laten slopen in functie van het herstel van natuur en landschap en de creatie van meer open ruimte. De gemeente zou onder meer met behulp van het instrument voorkeurecht en middelen die voortkomen uit verdichting, ook zonevreemd gelegen gebouwen kunnen opkopen om bij te dragen aan de realisatie van dit doel.

d. Herbekijk de woonuitbreidingsgebieden vanuit de visie van het nieuwe Beleidsplan Ruimte Vlaanderen: compacter gaan wonen en daarbij zoveel mogelijk de open ruimte en natuur vrijwaren. Schrap daarbij woonuitbreidingsgebieden die de uitbreiding van reeds bestaande natuurgebieden en/of een aaneensluiting van natuurgebieden in de weg staan.

Dit betekent concreet voor de gemeente:

- Hoeilaart:

1. Zet het woonuitbreidingsgebied tussen de Tenboslaan en de Sloesveldstraat om naar natuurgebied. Dit gebied is immers een groene vinger die zorgt voor de nodige verbinding van de IJsevallei met het Zoniënwoud (via Domaine Solvay in Terhulpen) en het Plateau van Maleizen. Bovendien sluit deze groene vinger perfect aan op de groene vinger tussen Vlierbeekberg en Koedaalstraat aan de andere kant van de vallei. Zo ontstaat een ecologische corridor van Maleizenveld tot aan het Zoniënwoud, dwars door de vallei heen. Een unieke kans in de strijd tegen de gevolgen van de klimaatopwarming die men niet mag laten liggen!
2. Ook het woonuitbreidingsgebied in het landbouwgebied Terheiden (aan de Jean Baptiste Denayerstraat en de Waversesteenweg) dient herbekeken te worden zodat de open ruimte naar natuurgebied 't Rot bewaard blijft. Dit kan door te opteren om hier ecologische moestuinen ter beschikking te stellen van de inwoners in het kader van de doelstelling om meer lokaal voedsel te produceren.

- Overijse:

1. Schrap het woonuitbreidingsgebied tussen de Schransdreef en de Louis Gunsstraat zodat er een ruimtelijke verbinding blijft bestaan tussen het Zoniënwoud en het park- en natuurgebied aan de overzijde van de Brusselsesteenweg. Maak daartoe werk van het voorziene RUP in dit verband.
2. Zet het woonuitbreiding- en ontginningsgebied aan de Valkenweg, gekend onder de naam Domein Blaivie, om naar natuurgebied ten behoeve van de ontwikkeling en uitbreiding van leefgebied voor de Vroedmeesterpad.
3. Verklein de woonuitbreidingsgebieden ten Noorden van de Terhulpensesteenweg en tussen de Waversesteenweg en de Hertstraat op zodanige wijze dat in combinatie met het natuurgebied aan de Hertstraat een groene vinger ontstaat die de dorpskern inwijst en een natuurlijke verbinding vormt tussen de IJse en het plateau aan de Nijvelsebaan.
4. Schrap de mogelijkheden voor landbouwbedrijven om in Terlanenveld te bouwen.

- Tervuren:

1. Bescherm de open ruimte in Duisburg door het woonuitbreidingsgebied aldaar (Schonenboom) te schrappen. Waardeer deze open ruimte en zijn natuur- en recreatieve waarde op door de aanleg van houtkanten, bloemenweiden, trage wegen, ...
2. Ga de opportuniteit na van de woonuitbreiding "Maasdelle". Deze vochtige vallei aan de rand van het Zoniënwoud is veel beter geschikt als groene vinger die het Zoniënwoud en het centrum van Tervuren verbindt dan als woonzone die wegens de klimaatverandering te kampen zal hebben met een almaar toenemende overstromingsdreiging.

B. Ondersteun Natuurpunt Druivenstreek bij het realiseren van robuuste natuurgebieden

a. Informeer je over de visie van Natuurpunt Druivenstreek m.b.t. de lokale natuurgebieden en draag deze visie(s) uit in de betrokken beleids- en overlegstructuren.

b. Ondersteun Natuurpunt Druivenstreek actief in het realiseren van zijn doelstellingen door het voorzien van financiële middelen voor de aankoop, inrichting, ontsluiting en het beheer van natuurgebieden. Ook logistieke ondersteuning hierbij is steeds welkom. Werk hierover een protocol uit in samenspraak met de milieuverenigingen.

c. Biedt gemeentelijke eigendommen die in waardevol natuurgebied of in het ruimere visiegebied van Natuurpunt liggen aan natuurbeherende verenigingen in erfpacht en/of beheer aan.

d. Werk verder aan het verbeteren van de waterkwaliteit van onze waterlopen.

Dit betekent concreet voor de gemeente:

- Hoeilaart:

1. Zorg voor een concrete aanpak van het probleem van het afvalwater dat van de omliggende straten rechtstreeks de IJse en natuurgebied Ten Trappen/Paardenwater inloopt.

2. Werk samen met gemeente Overijse een intergemeentelijke oplossing uit voor de vervuiling van de IJse veroorzaakt door de sportvisserij waarin alle betrokken partijen zich kunnen vinden.

- Overijse:

1. Verhelp de problematiek van het afvalwater dat van de Blekerstraat en de camping rechtstreeks de IJse en natuurgebied IJsebroeken inloopt.

2. Kom samen met gemeente Hoeilaart tot een intergemeentelijke oplossing voor de vervuiling van de IJse veroorzaakt door de sportvisserij waarin alle betrokken partijen zich kunnen vinden.

- Tervuren:

Voer een actief beleid m.b.t. het opsporen en saneren van de resterende en/of illegale lozingspunten langs de Voer.

2. Zie de natuur- en milieubeweging als een volwaardige partner

Dikwijls worden wij als natuurbeweging voor voldongen feiten geplaatst bij de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Beslissingen zijn al genomen of dermate vergevorderd wanneer ze ons ter ore komen, dat onze, niet noodzakelijkerwijs ongewenste, bijstellingen en raadgevingen in het belang van natuur en milieu ruimschoots te laat komen.

A. Betrek de natuur- en milieuverenigingen van bij het begin bij relevante dossiers zoals inrichting van industrieterreinen, verkavelingen, groenparken, infrastructuurwerken, aanpassingen van openbare verlichting, ...

B. Beschouw de milieu(advies)raad en GECORO niet als (wettelijk verplichte) lastpakken maar gun hen de maatschappelijke rol die ze te spelen hebben. Behoud ook in de toekomst de milieuraad en

voorzie deze van dezelfde spelregels als de GECORO waarbij adviezen enkel gemotiveerd weerlegd kunnen worden.

C. Stel of schaf noodzakelijke en/of reeds besliste maatregelen niet uit of af.

Dit betekent concreet voor de gemeente:

- Hoeilaart:

Pak de rioolwaterproblematiek van de straten Paardenwater, Groenendaalsesteenweg en J.B. Charlierlaan (tussen Dumbergplein en De Post) na 10 jaar uitstel nu eindelijk aan. Met het LIP IJsevallei in het achterhoofd heeft ondertussen ook de VLM hier reeds op aangedrongen!

- Overijse:

Door het schrappen van het plaatsen van geluidswerende wanden langs de E411 ter hoogte van wijk Zavelenborre is er nu méér lawaaihinder dan ervoor. Dit doordat gemeente Hoeilaart aan zijn kant wel geluidswerende wanden heeft geplaatst en het geluid daarop terugkaatst richting Overijse. Reduceer de geluidshinder voor de bewoners van de wijk en de bezoekers van natuurgebied Paardenwater door deze maatregel opnieuw op te nemen in de planning, er de nodige budgetten tegenover te plaatsen en toe te zien op een effectieve uitvoering.

- Tervuren:

Maak werk van de effectieve en niet afgezwakte realisatie van de groene verbinding in de Voervallei, doorheen het project Panquin. Zorg daarbij dat de Voer maximaal ruimte krijgt waar dit gerealiseerd kan worden. Dit verhoogt de landschappelijke waarde, creëert kansen voor een rijkere biodiversiteit, verhoogt de veiligheid t.a.v. wateroverlast door de creatie van bijkomende bergingscapaciteit en geeft extra kansen voor zachte recreatie (fiets- en wandelpaden, rustplaatsen, ...).

3. Respecteer het buitengebied

Het buitengebied komt steeds meer onder druk te staan door de almaar uitdijende bebouwing, intensievere landbouw en toenemende mobiliteit. Dit legt een steeds grotere hypotheek op de overleving en verspreiding van de fauna en flora die van dit gebied afhankelijk is. Hieronder formuleren wij enkele aanbevelingen die aan deze problematiek tegemoet kunnen komen. Voor elk van de voorstellen heeft Natuurpunt voldoende expertise in huis. Wij zijn dan ook vragende partij om bij de uitvoering van elk van onderstaande acties te komen tot een samenwerkingsprotocol.

A. Stel een doordacht lichtplan op voor de verlichting van het openbare domein:

In het kader van het Burgemeestersconvenant ter vermindering van de CO₂-uitstoot beslisten alle gemeenten van ons werkingsgebied om de straatverlichting vanaf middernacht te doven. Een maatregel die wij als natuurvereniging enkel kunnen toejuichen. Er dient echter over gewaakt te worden dat dit geen alibi wordt om het buitengebied vol te plaatsen met verlichting. Lichtschuwe soorten, en zo zijn er nogal wat, worden immers niet pas actief vanaf middernacht maar reeds bij schemering! Stel daarom, in samenwerking met de milieubeweging, een doordacht lichtplan op waarbij het buitengebied maximaal vrijgesteld wordt van verlichting. Hou daarbij rekening met volgende bemerkingen:

a. Onderschrijf het basisprincipe dat verlichting van het buitengebied niet nodig is! Vlaanderen is nu reeds bij nacht vanaf de maan te zien. De technologie staat ondertussen dusdanig ver dat zeer performante verlichting, zowel om gezien te worden als om te zien, om op het hoofd of op de fiets te plaatsen naar ieders voorkeur en budget beschikbaar is. Het voorzien in een, al dan niet afgescheiden, voet- en fietspad zal dan ook een betere maatregel zijn om de verkeersveiligheid te verhogen dan het plaatsen van verlichting. Laat je als beleidspartij dus niet verleiden door netbeheerder IVERLEK om, onder het mom van 'elke nieuwe lamp is milieuvriendelijker qua verbruik', bijkomende verlichting te plaatsen. Die lamp mag dan wel zuiniger zijn maar met een toename aan verlichtingspunten is de kans reëel dat de gemeente (in casu: de burger) alsnog een hogere verbruiksfactuur dient te betalen aan ... jawel, datzelfde IVERLEK!

b. Durf in het kader van bovenstaand lichtplan reeds bestaande, maar in essentie onnodige verlichting te verwijderen zonder te voorzien in vervanging.

c. Kies daar waar toch bijkomende verlichting geplaatst moet worden, bv. gevaarlijke kruispunten, voor automatisch aan- en afspringende verlichting met diervriendelijke golflengten en, minstens even belangrijk daarbij, met armaturen die het licht enkel verstrooien naar daar waar het nodig is.

d. Weersta de verleiding om alle bestaande lampen te vervangen door LED-verlichting. Mirakeloplossingen bestaan niet: ook LED heeft nadelen, al blijven die momenteel nog onderbelicht (pun not intended). Zo brengt de productie van LED-lampen heel wat milieunadelen met zich mee. In het licht daarvan kan het beter zijn om de bestaande verlichting zolang mogelijk te behouden. Een weloverwogen uitdoofbeleid is hier dus op zijn plaats.

e. Creëer een draagvlak voor dit plan bij de inwoners.

B. Werk een adequaat bermbeheerplan uit:

a. Nog al te vaak merken wij als natuurvereniging dat er een verkeerd maaibeheer, en dit zowel op het vlak van tijdstip als op het vlak van ingezette werktuigen, wordt gevoerd. De ene berm is de andere niet! Een goed bermbeheer is aangepast aan de aanwezige soorten en plaatselijke doelstellingen. Werk in samenspraak met de milieuverenigingen een bermbeheer op maat uit en zorg dat dit correct wordt uitgevoerd.

b. In het buitengebied zijn er nogal wat landbouwers die het niet te nauw nemen met de wettelijke bepalingen omtrent de aan te houden afstanden t.o.v. rijwegranden en schouders van holle wegen. Die paar resterende decimeters worden dan veelal nog doodgespoten ook. Nochtans zijn bermen voor vele soorten de laatste mogelijkheden om in het intensieve landbouwlandschap te overleven of te migreren. Voer actief campagne voor het respecteren van bermen naar

Vissenakertjes beschermen bermen tegen inploegen.

deze doelgroep toe. Kies bij herhaaldelijke overtredingen voor zgn. ‘vissenakertjes’. Dit zijn betonnen vierkante palen die op regelmatige afstand van elkaar worden ingegraven op de wettelijk voorziene afstand. Dit werd reeds met zeer positieve resultaten toegepast in de ruilverkaveling Vissenaken (vandaar de naam). Meer info hierover kan u bij ons verkrijgen.

c. Pas de gemeentelijke reglementering ter zake dusdanig aan dat het voor eigenaars en (vrucht)gebruikers niet langer toegestaan is om bermen, graften, holle wegen en bosranden met pesticiden te behandelen.

C. Voer een positief beleid rond de Trage Wegen:

a. Maak onwettig afgesloten wegen terug open en geef hieromtrent als overheid een niet mis te verstaan signaal aan privépersonen.

b. Voor sommige soorten zijn wegverhardingen onoverkomelijke migratiebarrières. Trage Wegen dienen dan ook maximaal onverhard te blijven! Indien, bv. in het kader van verkeersarme fietsverbindingen, toch voor verharding wordt geopteerd, kies dan voor een enkele betonstrook i.p.v. een dubbele die daarbovenop toch sluipverkeer aanmoedigt.

4. Streef naar een duurzame gemeente met milieubewuste inwoners

Het creëren van een groene, biodiverse en klimaatrobuuste gemeente waar het aangenaam, veilig en gezond leven is, is een zaak van iedereen. Elkeen dient dan ook zijn steentje bij te dragen. Het gemeentebestuur heeft hier een grote rol te spelen. Niet alleen door zelf het goede voorbeeld te geven, maar ook door de burger aan te zetten hieraan actief te participeren.

A. Zorg voor een performant gemeentelijk natuur- en milieubeleid en dit binnen de nieuwe dienst ‘Omgeving’.

Dit betekent concreet voor de gemeente:

- **Hoeilaart:** Versterk de bestaande milieudienst, en niet in het minst qua financiële slagkracht, zodat men ook op het terrein volwaardig actief kan zijn en niet vooral een “papieren” dienst is.
- **Overijse:** Zorg ervoor dat de milieudienst ook in de toekomst een zelfstandig, efficiënt en effectief beleid kan voeren.
- **Tervuren:** Installeer een volwaardige milieudienst zodat een coherent natuur- en milieubeleid gevoerd kan worden en de burger een duidelijk aanspreekpunt op dit vlak heeft.

B. Ga voor een effectief vervolgingsbeleid van milieu- en dierenwelzijnsdelicten: plaats zwerfvuil, sluikestort, graffiti, illegale boskappingen en reliëfwijzigingen, dierenmishandeling, ... hoog op de prioriteitenlijst van de lokale politie. En waarom geen apart team van 1 à 2 personen hiervoor oprichten?

C. Gebruik het vergunningsbeleid van de gemeente als hefboom om de lokale verenigingen en organisatoren aan te sporen om (bij activiteiten) maximaal in te zetten op duurzaamheid en biodiversiteit. Denk hierbij aan het verplichten tot het gebruik van herbruikbare bekertjes bij een evenement of het aanzetten tot een doordacht afvalbeleid door de organisatoren het geproduceerde afval verplicht te laten meenemen na afloop.

D. Geef als gemeente het goede voorbeeld: vergroen het gemeentelijk patrimonium (isolatie & energieverbruik), de eigen terreinen (natuurlijker en meer biodivers, minder verharding) en het wagenpark (milieuvriendelijker).

E. Ook op het vlak van plasticreductie valt nog heel wat winst te boeken. Geef daarom elke gemeentedienst de opdracht om binnen het werkveld minstens 1 plasticreducerende maatregel uit te werken en toe te passen. Enkele voorbeelden daarbij zijn: biedt bezoekers een drankje aan in kartonnen bekertjes i.p.v. de versie uit plastic, deel geen gadgets van plastic uit, geef geen toestemming voor het oplaten van ballonnen (neem dit standaard op in de vergunning van activiteiten), weiger de aanleg van kunstgrasvelden en sportinfrastructuur op basis van granulaat, ...

F. Promoot en ondersteun actief het aanleggen van natuurlijkere tuinen bij de inwoners en pas dit principe uiteraard zelf toe op de eigen terreinen.

Dit laatste betekent in concreto dat er bij de inrichting van gemeentelijke terreinen een kans wordt gegeven aan de biodiversiteit door te kiezen voor minder verharding en minder intensief gemaaid gazon. Zaai waar kan bloemen- en insectenrijke graslanden in. En trek de aandacht op deze projecten door, grafisch aantrekkelijke, infoborden te plaatsen die de aandacht van het publiek vestigen op het belang van bloemenrijke en biodiverse percelen.

G. Stimuleer opnieuw het gemeentelijk beleid rond de koesterburen. In het kader van de koesterburencampagne van de provincie Vlaams-Brabant, heeft elke gemeente een aantal soorten geselecteerd waarvoor die gemeente een belangrijke rol kan spelen bij het herstel van hun leefgebied en het behoud van een gezonde populatie. De animo daarrond lijkt ondertussen wat weggedaemd. Nochtans is aandacht voor die cruciale soorten nog steeds, zo niet meer, nodig.

H. Beperk de gemeentelijke subsidies voor isolatie tot louter ecologische isolatie of voorzie een substantiële verhoging van de subsidie indien de inwoner zelf kiest voor de ecologische variant.

I. Treed als gemeente toe tot de statiegeldalliantie: <https://statiegeldalliantie.org/>

J. Geef de bevoegde gemeentediensten de opdracht na te kijken of de gemeentelijke eigendommen niet illegaal werden opgenomen in jachtplannen en indien wel, laat dit dan rechtzetten.

Het is onze overtuiging dat bovenstaande aanbevelingen zullen leiden tot groenere, meer biodiverse en klimaatbestendige, aangename en gezondere gemeenten. Wij danken u dan ook om het opnemen en implementeren van deze voorstellen in uw verkiezingsprogramma en bestuursakkoord te willen overwegen.

Het bestuur van Natuurpunt Druivenstreek